

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIV. Ex allata regula de ordine amoris, momentosa derivantur
corollaria, ut quòd, inter creaturas, illæ præ aliis sint amandæ, quæ Deo
sunt propinquiores, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

sum in scopum suum. Finis enim est mensura eorum quæ amantur & adhibentur propter finem, ut constat ex dictis n. 49. atque in corde amantis habet principatum & imperium in affectus & actiones necessarios vel necessarias seu utiles ad finem, ut constat ex dictis n. 50. Unde & quæcumque res propter aliud queritur, sine dubio inferior est quam id propter quod queritur (inquit Augustinus l. 2. de serm. Dom. in monte c. 55.) Et ideo illud primum est, propter quod rem istam queris. Quapropter si Evangelium aut regnum Dei propter cibum querimus, priorem facimus cibum, & posterius regnum Dei. Et in Psal. 72. Qui aliud premium petit à Deo, & propterea servire vult Deo, charius facit quod vult accipere, quam ipsum à quo vult accipere. Ita etiam Prosper, seu Julianus Pomerius l. 3. vit. contemplat. c. 25. Si Deus propter illa quæ præstat, amatur... jam illud, propter quod diligitur, ei, quod dictu nefas est, antefertur.

101 Quomodo ergo (inquit) Pater æternus proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus redimendis tradidit eum? Quomodo ipse Dei Filius (nobis haud dubie melior, & in infinitum melior) propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de calis?

Respondeo nec Patrem, nec Filium ista fecisse ultimæ propter nos, nostramque redemptionem & salutem tamquam finem, sed propter nos quidem, nostramque redemptionem & salutem, tamquam subjectum indigentia; propter gloriam autem suam, manifestandamque infinitudinem sui erga nos amoris, tamquam finem. Quomodo etiam Ecclesia Deo spirituales preces, sacrosanctumque altaris sacrificium Deo offert ad impetranda temporalia beneficia, v. g. pluviam, pacem, &c. non in istis velut in fine harendo, sed ista nobis velut subjecto indigentia impetrando, eademque ipsa ad Dei gloriam & obsequium, gratiasque ipsi persolvendas referendo. Ad quod significandum, Collectam pro pace, *Dens à quo sancta desideria, &c. concludit sic: & corda nostra mandatis tuis dedita, &c. Collectam etiam pro infirmis concludit hunc in modum: ut reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia referat actiones.*

CAPUT XIV.

Ex allata regula de ordine amoris, momentosa derivantur corollaria, ut quod, inter creaturas, illa præ aliis sint amanda, quæ Deo sunt propinquiores, &c.

102 **R**atio est, quia quanto sunt Deo viciniore, tanto meliores, ut perspicuum est ex Angelico isto principio: *Ea quæ sunt ad finem (uti sunt omnes creaturæ respectu Dei) sortuntur bonitatem ex ordine ad finem: & ideo quanto sunt fini propinquiora, tanto sunt meliora.* Sed ordinatus amor postulat ut meliora, seu majora bona præ minoribus diligantur.

Cum talem esse oporteat amoris ordinem, qualis est ordo rerum; ergo.

Et hinc creaturæ rationales irrationabilibus, spirituales corporalibus, æternæ temporalibus sunt in amore præferenda, sicut & bona publica privata, ut Augustinus docet epist. 52. & 120.

Contra hanc regulam peccant, qui æternam suam vel proximi salutem perdunt pro honore temporali, duellando, abortum procurando, factumque in æternum perdendo, &c.

Neque hoc tantum sequitur ex allata regula de ordine amoris, sed & insuper 1°. inter creaturas rationales, eas quæ Deo viciniore sunt, præ aliis amandas esse. Ob rationem n. 75. allatam. Quia verò triplici in ordine aliæ viciniore sunt, vel scilicet in ordine gratiæ, vel in ordine naturæ, vel in ordine superioritatis; ordine gratiæ viciniore præferenda sunt viciniore ordine naturæ vel superioritatis. Quia perfectissima conjunctio, atque adeo vicinia ad Deum (citra hypostaticam unionem) est per gratiam, per quam homo Dei amicus, filius, & divina consors naturæ efficitur. Ideo extraneus justus in amore præferendus est propinquo injusto, ut docent Ambrosius l. 2. de Offic. c. 7. *Boni domestici sunt malis filiis præferendi.* Prosper, vel Julianus Pomerius l. 3. vitæ contempl. c. 15. *Si propinquos nostros, quamvis incompositos, turpes & malè moratos, plusquam quoslibet Sanctos (quos à nobis secundum carnem vocamus extraneos) diligamus, non solum carnaliter diligimus, sed etiam graviter in tali eorum dilectione peccamus.* Bernardus seu Author libri de modo bene vivendi ad sororem, inter opera ipsius to. 5. *Plus debemus diligere extraneos, qui nobis sunt conjuncti vinculo charitatis Christi, quam propinquos qui Deum non diligunt, nec Deo servant.*

Inter creaturas verò, Deo per gratiam conjunctas, præferenda illæ, quæ gratiæ & sanctitate præminent; proinde Deipara virgo diligenda plus cæteris Sanctis post Christum.

Similiter Angeli hominibus, ipsis etiam hominum animabus, ordine naturæ præferendi sunt, sicut & hominum animæ corporibus. Superioritatis denique ordine, superiores spirituales temporalibus sunt præferendi, & inter temporales, qui magis præcellunt. Cæteris tamen superioribus temporalibus parentes secundum aliquid præferendi sunt, utique secundum quod principium sunt vitæ nostræ; qua ratione Deo, rerum omnium principio, viciniore sunt.

Sequitur 2°. inter creaturas non rationales, eas præ aliis à nobis amandas & amplectendas, quæ magis promovere nos possunt ad conjunctionem cum Deo, utpote hac ipsa ratione excellentiores. Hinc virtus magis amanda quam corporalis vita, quam scientia, quam honor & fama, quam temporalia bona, &c. Cujus oppositum faciunt, qui virtutis acquisitionem negligunt, ut vel scientiam, vel bona temporalia acquirant, vel majus studium & sollicitudinem adhibent pro istis comparandis, quam

quàm pro comparanda virtute, aliisque bonis spiritualibus. Hi proinde amoris ordinem haud minus pervertunt, quàm dementes illi, qui magis solliciti sunt de comparando pulvere vel plumbo, quàm de comparando argento vel auro. Impinguntque in Evangelicum istud: *Quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius, &c.*

109 Eadem ratione contra amoris ordinem peccant, qui optant mortem patris, ut potiantur hæreditate ipsius, vel ob temporale aliquod emolumentum tristantur de vita alterius, vel gaudent de morte naturali. Quia plus diligunt hæreditatem quàm vitam patris, seu illud temporale emolumentum, quàm vitam alterius, quæ in ordine rerum haud dubiè præstantior est; idè sequentes propositiones Innocentius XI. iustissimè condemnavit.

13. *Si cum debita moderatione facias, (in quo contradictio est in terminis) potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere & desiderare, non quidem ex displicentia persona, sed ob aliquod temporale emolumentum.*

14. *Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis: quia nimirum ei obventura est pinguis hæreditas.*

15. *Licitum est filio gaudere de parricidio parentis, à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias ex hæreditate consecutas.*

110 Sequitur 3°. esse contra amoris ordinem, propter quodcumque temporale bonum, sive fortunæ, sive honoris aut famæ, proximo se peccati mortalis periculo exponere: cum sit temporalia magis amare, quàm animam suam, Deique amicitiam & gratiam. Eo ipso namque minus ista amat, quo minus curat ista perdere, vel periculo perditionis exponere, quàm illa.

111 Sequitur 4°. esse contra amoris ordinem, ad propulsandum temporale malum longè minus, movere bellum, longè atrociora mala allaturum. Cum temporale malum longè minus, amor ordinatus postponere debeat malis longè majoribus, sicut minus bonum, bono longè majori.

112 Sequitur 5°. esse pariter contra amoris ordinem, magis amare equos, canes, flores, picturas, &c. quàm pauperes vel subditos. Cujus majoris amoris indicium est, majorem habere curam equorum, canum, &c. quàm pauperum vel subditorum: quos, utpote ordinem rerum meliores & præstantiores, amoris ordo postulat magis amari quàm equos, canes, &c.

113 Sequitur 6°. illos etiam peccare contra ordinem amoris, qui bona superflua statui præsentis, pauperum necessitatibus subtrahunt, ut altiori ea statui, per pecuniæ vim acquirendo reservent, vel in superfluis ædificiis, sumptuosive conviviis, ad magnificentiæ ostentationem expendant. Cum plus amandus sit proxi-

mus quoad necessaria vitæ, quàm altior ille status, ædificiorumque & conviviorum fastus; utpote eo ipso vanus, quo pro fine non habet gloriam Dei, sed hominum, quæ ordinati amoris finis esse nequit. Imò altior ille status & fastus eo ipso est contra gloriam Dei, quo contra divinum eleëmofynæ præceptum, uti esse probabitur, Deo dante, tomo sequente, dum de eleëmofyna.

Sed & ista prætentio altioris status, per pecuniam, vana est, & contra rectam rationem, quæ dicit, altiorem statum prætendendum non esse ab homine, qui non est eo dignus. Sola verò pecunia non reddit hominem honore (nec proinde statum altiore) dignum. Cum sit peccatum acceptionis personarum, solo intuitu pecuniæ, unum præ alio honorare, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 63. a. 3. Quod & Jacobus Apostolus tradit in canonica sua c. 2. Si quis itaque dives altiorem statum prætendat, prius eo se dignum reddat, non solâ pecuniâ, sed virtute, scientiâ, bellicâ fortitudine, rectâ Reipublicæ administratione, alijsve notabili servitio, vel subsidio, Reipublicæ in necessitate præstito. Enimverò si solâ pecuniæ vi, absque alio titulo, honorem promerente, honorabiliorem statum prætere liceret, in manu cuiuscumque divitis foret, eximere se ab obligatione eleëmofynæ de superfluis erogandæ. Quia in manu ipsius foret, superflua statui præsentis, in altioris status comparationem reservare. Quod qui assereret, Evangelio contradiceret, concineretque Assertoribus damnatæ istius propositionis: *Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui; Sua vix aliquis reneitur ad eleëmofynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.*

Sequitur 7°. temporalia inordinate diligere ab iis qui, pro re parva temporali, statim convolant ad lites, in se (præter jacturam temporis, impedimentumque multiplex spiritualis profectus) causare solitas multa spiritualia damna, inimicitias, odia, rixas, detractiones, judicia temeraria, iras, blasphemias, &c. Quorum ubi proximum vel probabile est periculum, amoris ordo postulat, temporalia ista reputari ut stercora, ut Christum lucrifaciamus, injuriamque potius sustinendam in re temporali, ut Apostolus docet 1. Cor. 6. cum magno interesse spirituali parvum temporale postponere debeamus. Unde saltem tunc Dominicum observandum est præceptum: *Qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* Videri potest Estius ad citatum Apostoli locum.

Sequitur 8°. nullam creaturam à nobis diligendam, nisi in ordine ad Deum. Nullam proinde, cujus dilectio, spectatis omnibus circumstantiis, hic & nunc, per se, vel per accidens, impeditiva sit divinæ gloriæ vel divini amoris, ut sunt vani mulierum ornatus, nuditas pectoris, & similia. Nulla quippe creatura ordinatè diligere potest finaliter propter se, sed propter Deum dumtaxat, ut constat ex

- dictis cap. II. atque hinc
 117 Sequitur 9°. officium vel statum inordinatè
 prætendi ab eo qui aptus non est isto in officio
 vel statu, Dei gloriam promovere, sed potius
 impedire, ob defectum virtutis vel capacitatis.
 118 Infinita propemodùm hujusmodi corollaria

capitibus sequentibus deducenda ex eadem ordi-
 natæ dilectionis regula consequuntur, ex
 quibus apparet quàm ea utilis sit, imò neces-
 saria ad vitam christianè instituendam. Cùm
 meritò dici possit basis & fundamentum totius
 Moralis christianæ.

LIBER SEXTUS.

Amor Dei ordinatus.

IN sancto Cantico Canticorum cantat
 sponsa Christi, *Orámate in me charita-
 tem*, ait Augustinus 15. civit. 22. in-
 finuans in ipso etiam Dei amore ordinem ser-
 vandum esse. Quem ordinem licet ex dictis li-
 bro præcedenti facile sit colligere: quia tamen
 de dilecto, deque ipsius dilectione nunquam
 satis, & quia circa Dei creaturarumque dile-
 ctionem complures prodierunt noviorum Ca-
 suistarum opiniones, à documentis divinæ Scrip-
 turæ, atque à Sanctorum Theologia Philoso-
 phiaque alienæ, istam Sanctorum Theologiam
 Philosophiamque enucleatius discussam, visum
 est novitiis opinionibus illis opponere, divino-
 rum documentorum autoritate roborare, ra-
 tione illustrare, atque à contradicentium ar-
 gumentis vindicare, ut desinat novitas ince-
 sere vetustatem, omnibusque veritatis & cha-
 ritatis zelatoribus patenter innotescat, quàm
 fundata, quàm solida, quàm sancta, quàm
 venerabilis & amabilis sit vetusta hac de re do-
 ctrina, quam charitatis Doctor Augustinus præ
 cæteris illustravit. Ex quo præcipua testimonia,
 velut scintillas quasdam charitatis emicantes,
 & sese uberrimè quaquaversum diffundentes
 colligemus.

CAPUT I.

*Ordinatus amor non est, quo quis Deum, non
 propter Deum, sed propter seipsum; velut
 amoris finem, ultimè diligit.*

Hanc doctrinam (cum Sanctis) tradunt
 gravissimi Doctores. Gerson serm. ... in
 solemnit. omn. Sanct. Joannes Lenfaus (in
 quo, teste Hentico Gravio, & solida S. Augu-
 stini doctrina, & suavis Lactantii elegantia
 enituit) lib. 6. de libert. Christ. c. 6. & lib. 7. de
 charitate c. 19. Cardin. Bellarminus l. 5. de ju-
 stitia c. 8. & 9. Card. Toletus l. 4. c. 9. Malde-
 rus 1. 2. q. 114. a. 3. dub. 5. Franciscus Labata
 in thesauro mor. auctoris Edit. Antwerp. V.
 Amor Dei proposit. 23. Contensonius tom. 4.
 dissert. 3. c. 1.

2 Et probatur 1°. ex Augustino l. 83. qq. q.
 30. *Neque enim ad aliud Deus referendus est,*
 (id est, non propter aliquid à se distinctum fi-
 naliter amandus) *quoniam omne quod ad aliud*
referendum est, inferius est quàm id ad quod
referendum est. Lib. 2. de serm. Dom. in mon-
 te c. 25. *Quacumque res propter aliquid aliud*
quæritur, sine dubio inferior est, quàm id prop-
ter quod quæritur.

2°. Ex S. Bernardo serm. de Cantico Eze-
 chiae, ubi sic: *Qui timet ire ad portas inferi,*
& qui Deum cupit videre propter quietem sui,
interque profecto quærit que sua sunt.

Et, ut antè dixit, prior se gerit ut servus, 3
 posterior ut mercenarius. Atqui mercenarius
 propriâ trahi cupiditate cognoscitur, ut ait epist.
 11. ad Fratres Carthufenses: cupiditas verò
 est amor inordinatus. Unde subjungit: *Su sta-*
que servo sua lex, timor, quo constringitur; sit
mercenario cupiditas, quâ & ipse arctatur...
horum nulla sine macula est. Quia scilicet non
 castè diligit bonum. Nam ut Mellissus Do-
 ctor præloquitur ibidem: *Qui magis, am*
certè solum diligit suum, convincitur non castè di-
ligere bonum, quòd utique propter se diligit,
non propter ipsum. Et hic talis non potest obedi-
re Propheta, qui ait: Confitemini Domino, quo-
niam bonus. Confitebitur quidem, quia forassis
bonus est sibi, non autem quia bonus est in se.
Quapropter noverit in se dirigi illud ab eodem
Propheta opprobrium: Confitebitur tibi, cum be-
nefeceris ei. Quod bonum, seu Deum non di-
 ligat propter ipsum, sed propter seipsum, am-
 plius declarat his verbis: *Cum se videt per se*
non posse subsistere, Deum, quasi sibi necessa-
rium, incipit per fidem inquirere & diligere.
Diligit itaque... Deum, sed propter se, non
propter ipsum. Quod non esse propriè diligit
 Deum, constat ex verbis ipsius lib. præce-
 denti n. 52. relatis.

3°. Id ipsum probatur ex S. Thoma opusc. 4
 61. c. 3. *Sicut minus bonum ad majus bonum,*
sic beatitudo creata, per influentiam beatitudi-
nis increata, & summi boni, ad ipsum summum
bonum quod influit est referenda... dum ergo quis
diligit Deum propter Deum habendum, ut ha-
bere Deum, vel frui Deo, sit finis, in quo quies-
cimus... sic diligere est malum... beatitudo enim
creata, seu Dei fructu, non debet poni finis,
in quo quiescimus, sed per ipsum in Deo, tam-
quam sine in quo quiescimus, ut antè dixit.

4°. Ex S. Maria Magdalena de Pazzis in-
 tellig. divin. lib. 4. cap. 16. dicente, quòd
 oportet, nec etiam Deum velle, nisi propter
 Deum.

5°. Deum diligit, non propter Deum, 6
 sed propter seipsum, velut amoris finem, 1°.
 est seipsum majori in pretio habere, quàm
 Deum. Semper enim finis excellit id quod est ad
 finem. S. Thomas 2. 2. q. 152. a. 5. in corp.
 2°. est